

Inhoudsopgave van de transcriptie van het interview met de heer H.W.H. Weeda, 2-10-2019

Pagina

- 2. Jeugd in Nederlands-Indië
- 4. Vertrek naar Nederland. Middelbare School en Universiteit (geneeskunde)
- 5. Werk in Rotterdam. Verhuizing naar Leiden
- 6. Wonen in de Vogelwijk in Leiden
- 12. Vrijwilligerswerk in Naturalis
- 15. Vogelen in Cronesteyn
- 16. Werk in Academisch Ziekenhuis Leiden. Opleiding tot cardioloog
- 20. Opzetten van hartrevalidatie in AZL
- 22. Ervaringen met faciliteiten en gezagsverhouding binnen het werk in het AZL
- 24. Promotieonderzoek
- 26. Opzetten van hartrevalidatieteam
- 27. Vrienden van de Nederlandse Hartstichting
- 28. Oprichting van afdeling hartrevalidatie in Rotterdamsch Zeehospitium in Katwijk
- 29. Maatschappen in het AZL
- 30. Pensionering
- 31. Vertrek uit de Vogelwijk
- 32. Commentaar op het boek over cardiologie van Professor E.E. van der Wall

Interview van de heer H.W.H. Weeda, geboren 24-1-1925 te Utrecht

I-1: Ik heb me verdiept in het werk van een cardioloog, want dat was voor mij onbekend gebied natuurlijk. Totaal onbekend. Maar ik wil graag beginnen met uw kinderjaren. Waar bent u geboren?

G: Utrecht.

I-1: In Utrecht. In welk jaar?

G: 1925.

I-1: Kunt u iets vertellen over uw gezin? Vader, moeder, heeft u ... had u broers, zussen?

G: Gezin is eenvoudig: ik ben enig kind.

I-1: Tot hoe lang heeft u in Utrecht gewoond?

G: Dat weet ik niet zeker, maar in 1928 gingen we naar Nederlands-Indië.

I-1: Dus u was drie jaar zo?

G: Ja.

I-1: Waar woonde u in Nederlands-Indië?

G: Op ... Wij kwamen aan in Batavia [tot de onafhankelijkheid de hoofdstad van Nederlands-Indië], want daar kreeg mijn vader, arts, K.N.I.L. [Koninklijk Nederlands Indisch Leger]-arts, een tropencursus. En daarna ging ik vanuit Batavia naar Tjimahi [Cimahi]. Dat is de garnizoensstad van het K.N.I.L. bij Bandoeng [voormalige hoofdstad van West-Java]. Mijn vader werd toen verplaatst naar Longnawan. Dat is Centraal Borneo, bij de Apokajan Dajaks [stam van koppensnellers]. Hij kwam een paar jaar later terug en bracht ook mee twee Dajaks: Djalong en Aliem. Djalong was het ... de eerste zoon van het stamhoofd van de Apokajan Dajaks. En die werd achttien en ze wil ... hij wilde eigenlijk een koppensnellersteken hebben. Maar dat kreeg hij niet, want het gouvernement vond dat niet zo leuk. Zijn vader die zat in het gevang, want zijn stam had, onder zijn verantwoordelijkheid waarschijnlijk, een kop gesneld, bij een andere stam. En toen had de raad der ouderen besloten: hij heeft dat wel ... hij verdient dat wel, hij moet het wel hebben. Laat hij maar met de dokter meegaan naar Java en zich een paar gouwe tanden, kiezen, weet ik wat, laten inzetten en daar een tijdje verblijven. Dus Djalong is, een jaar ongeveer, is bij ons gebleven in Madjalenka [afdeling van de residentie Cheribon]. Héle slimme jongen! Ik zeg: "Hoe komt het dat jij er zo chineesachtig uit ziet?" "Ja", zegt ie, "dat komt omdat een Chinese prinses indertijd door een storm op de zee afgedreven is naar Borneo!"

I-1: Ja, dat is een mooi verhaal! (Lacht)

G: Een mooi verhaal, hè?

I-1: Ja, zeker! Maar ging uw vader alléén naar de ... naar de Dajaks?

G: O, mijn moeder en ... Bij die Dajaks mochten geen vrouwen en kinderen.

I-1: O, vandaar.

G: Dat was puur alleen voor mannen.

I-1: Dus uw vader vertrok, kwam via tijd voor ... kwam naar huis voor een tijdje. Dan kwam ie weer terug. Is dat het hele leven zo doorgegaan bij hem?

G: Nee, want Madjalenka heb ik dus een tijdje gewoond, met mijn vader uiteraard. En die is toen op een gegeven moment overgeplaatst naar Balikpapan [havenstad met vliegveld op Borneo], dus in Celebes, in de buurt waarvan ze misschien nu de nieuwe hoofdstad van Indonesië gaan vestigen. Nou, daar ben ik stom benieuwd naar!

I-1: Ja, dat kan ik me wel voorstellen, ja. U ging naar school, neem ik aan, daar in ...

G: In Madjalenka ben ik naar school gegaan. En dat liep in de klas slecht uit, want de juf, de klasjuffrouw, die betichtte mij van iets wat ik nóóit gedaan had! En ik word nooit kwaaiër als men mij iets valselijk beschuldigt. Dus met mij was geen land meer mee te bezeilen. Toen heeft mijn moeder mij naar huis gehaald. En die had in eh ... voordat ze dus trouwde, gezeten op een kweekschool voor onderwijzers. En dat had ze niet, net niet gehaald, want ze zakte voor het examen. Maar die kon wel lesgeven, dus ik kreeg huisonderwijs van mijn moeder.

I-1: Oh, hoe lang heeft u dat gehad? De hele lagere schooltijd?

G: Nee, tot ik naar Balikpapan ging.

I-1: O, ja, ja.

G: Dus daar had je een andere school en daar had je dus geen last van die juffrouw.

I-1: Kunt u iets over die school vertellen? Wat voor kinderen zaten daar op? Zaten daar Chinese kinderen ook bij, en inlandse ...

G: Hollands/Chinese scholen zijn het meestal dus. D'r zat van alles op. Maar daar weet ik niks van.

I-1: Wat voor taal sprak u daar op school?

G: Taal? Hollands.

I-1: Hollands dus. Die kinderen leerden allemaal Hollands daar?

G: Hoorden Hollands te leren.

I-1: Ja, ja. U heeft daar de Lagere School afgemaakt, in Balipa... Bali...

G: Nee, want in 1934... Mijn vader overleed, die pleegde zelfdoding.

I-1: O.

G: En toen zijn we naar Holland gemoeten, want mijn moeder kon daar niet alleen als weduwe blijven. En in Holland heb ik nog de school afgemaakt, ja, eigenlijk waar mijn tante onderwijzeres was, in Rotterdam.

I-2: Dus dat was de reden om naar Rotterdam te gaan.

G: Ja.

I-1: Kan ik iets vragen over uw opleiding? Wat bent u na de Lagere School gaan doen?

G: Marnix Gymnasium in Rotterdam.

I-1: En uw studie?

G: Geneeskunde.

I-1: Ja.

G: Maar Geneeskunde in Utrecht, daar ben ik begonnen. Dat ging vrij vlot. Ik had alleen een hoogleraar Chirurgie van het soort die zei: "Ik en Eerland [L.D. Eerland, hoogleraar heekunde in Groningen] zijn de enige goede chirurgen in Nederland!"

I-1: Dat was duidelijk.

G: En ... dat was niks voor mij. Zo'n brulaap!

I-1: Nee, nee. Maar u heeft uw studie wel met plezier afgemaakt?

G: Jawel, want ik ben naar Rotterdam gegaan!

I-1: O, ja.

G: We had ... we zaten met driehonderd jongens en meisjes als jaar. Dat is natuurlijk idioot. Dus in Utrecht, maar ook in Leiden, hadden ze moeilijkheden om die studenten voor hun coschappen geplaatst te krijgen. Dus toen heeft ... hebben ze met Rotterdam gesproken en die heeft z'n ziekenhuizen opengesteld voor Leidse en Utrechtse medisch studenten, bij het zogenaamde klinisch hoger onderwijs. En daar studeerde je af bij, en dan was je ofwel afgestudeerd als zogenaamd Utrechts ... met een Utrechts of een Leids diploma. Dat maakte niet uit.

I-2: Ik was benieuwd ... Ik vroeg mij af, toen u het zat te vertellen dat u geneeskunde bent gaan studeren: bent u dat gaan doen omdat uw vader arts was? Komt daar de belangstelling vandaan?

G: Nou, voor een deel waarschijnlijk, want ik herinner me nog dat mijn vader een oude Javaanse vrouw behandelde die in een boom was geklommen en was er uit gevallen. En hier (wijst op zijn voorhoofd) was die arterie gaan bloeden. Dus je zag: tsjt, van die kleine bloedstraaltjes.

I-2: Op het voorhoofd.

G: Dat vond ik wel interessant, dat dat zo ging. En verder: mijn oom, bioloog in Utrecht, die gaf mij dictaten voor geneeskunde. Dat was 'n ... En ja, wat kon ik anders doen? Biologie studeren was ... Natuurkunde, biologie, scheikunde, dat vond ik wel leuk. Maar het werd dus, omdat ik eigenlijk half en half begonnen was met die dictaten van mijn oom in Utrecht, die daar bioloog was, geneeskunde gaan studeren.

I-1: En toen u afgestudeerd was, waar bent u toen gaan werken?

G: Ik kreeg een aanbieding van de chirurg uit het Bergwegziekenhuis in Rotterdam om daar assistent te worden. Maar het handwerk alléén, en zonder hersenwerk, dat vond ik toch niet alles. Dus ...

I-1: U bent zich toen gaan specialiseren.

G: Toen werd ik aangenomen door een directeur van een klein, christelijk ziekenhuis in Rotterdam. Als algemeen assistent, want ik heb me toen eerst gemeld als algemeen assistent; heb zelfs ook in Zeist gepoogd te komen. Maar ik werd afgewezen en toen kwam ik dus weer in Rotterdam terecht. En daar ben ik, heb ik ... Eerst ben ik assistent geweest over het hele ziekenhuis, waardoor je 's nachts verantwoordelijk was voor driehonderd mensen, met alle verpleging erbij. Daar kwam nog bij dat de directeur van het ziekenhuis, die om des ziekenhuis wille had aanvaard dat er honderd vrouwen zich mochten melden om daar bevallen te raken.... Dus ik dreef daar ook een zwangerenpoli, en ik deed honderd bevallingen. Ik kreeg ook een vaste kamer op de kraamafdeling. Dat was makkelijk, niet ver van die kraamkamer vandaan. En ... ja, dat heb ik ook gedaan. En toen werd ik internist.

I-1: Eerst internist.

G: En toen was ik internist, dacht ik: nou, mmm, dat is toch wel een groot vak! Want je moet alles weten van botten en van bloed en van harten en van longen, enzovoorts. En van nieren en ... Het was me te groot! Dat is niet leuk; daar kun je nooit goed in worden, alles tegelijk. En daar was een cardioloog, die ik zeer waardeerde en die zei: "Joh, je moet cardioloog worden!" En toen zei ik: "Wáár?" "Nou, op het ogenblik kun je nog in Amsterdam terecht en in Leiden. Maar ik zou je adviseren: ga naar Leiden, want daar doen ze wat meer aan patiëntenzorg dan in Amsterdam. Dat zijn echt wetenschappers allemaal".

I-1: In Leiden?

G: Ja, nee, Amsterdam.

I-1: In Amsterdam. In Leiden was meer zorg?

G: Meer zorg voor de patiënt.

I-1: Dus u bent op een gegeven moment na Rotterdam in Leiden terechtgekomen. Maar toen u hier kwam was u, denk ik, al getrouwd.

G: Ja, ik was in Rotterdam getrouwd.

I-1: En u heeft vijf kinderen gekregen, hebben we gezien, op de foto. Ze lijken allemaal dezelfde leeftijd te hebben, maar dat is natuurlijk niet zo. (lacht).

G: Nou, ze zitten dicht bij elkaar!

I-1: Ja. (lacht). U kwam in Leiden te wonen, in de Nachtegaallaan [in de Vogelwijk], zoals u in ons vorige gesprek ... (G. schudt het hoofd). Nee?

G: Nee. Eerst kwam ik terecht in de ... (kijkt echtgenote aan) Floralaan, hè?

Echtgenote: (fluistert) Oegstgeest.

G: Klopt dat?

I-2: Floralaan in Oegstgeest bedoelt u?

G: Ja, in Oegstgeest, ja. En dat was klein behuisd. Ik was in Rotterdam nog kleiner behuisd. Zo klein, dat ik de tweede zoon moest ophangen aan de muur, in een grote zak. (iedereen lacht) Mijn moeder zei: "Ik heb Joost nooit goed gezien, want hij ... Dan moest ik een trapje op". (Iedereen lacht)

I-1: Oh goh, is dat zo, ja?

G: Ja. Nou hebben ze het over zulke benauwde bewoning! Denk ik: ze moesten eens weten!

I-2: En hoe oud was u toen u naar Leiden kwam? Weet u dat nog, mijnheer Weeda?

I-1: Ongeveer veertig jaar.

G: Eh even denken. In 1959 besloot ik om internist-af te zijn en cardioloog te worden. In '60 ... In 1959 ben ik nog net, geloof ik, bij de cardioloog, professor Snellen [H.A. Snellen, hoogleraar cardiologie in Leiden] ... eh, gesolliciteerd. Dus 1960, dus zeg maar vijfentwintig ... vijf en dertig was ik toen.

I-2: Dus toen heeft u eerst in Oegstgeest gewoond, zoals u al net vertelde. En nog ... (stopt omdat ze I-1 onderbreekt). O, ja, sorry, ga je gang.

I-1: En daarna [in 1964] kwam u in de Nachtegaallaan [16] te wonen, na de Floralaan?

G: Ja.

I-1: De Nachtegaallaan is op de grens van Leiden en Oegstgeest, hè?

G: Weet ik.

I-1: Wat voelde u zich meer, een Oegstgeestenaar of een Leenaar?

G: Dubbel.

I-1: Dubbel.

G: Voor de gewone zakelijke dingen was Oegstgeest natuurlijk, met de Kempenaerstraat, natuurlijk, een voortreffelijke plak, plek.

I-1: Ja.

G: En Leiden was natuurlijk voor de Universiteit voor mij belangrijk.

I-1: Ja. Wat was uw eerste indruk van Leiden toen u daar kwam wonen?

G: Geen indruk.

I-1: Geen indruk?

G: Maar ik werd wel op de hoogte gebracht, want ik had ook contact in Leiden met de dokter die zich bezighield met de preventie van tuberculose. Dus je had van die TBC-artsen en die club bestaat nog, maar die was niet zo ... had het niet zo druk als toen. En die vertelde mij afschuwelijke verhalen over de armoede van Leiden! Hij zei: "Wist jij dat je grote huizen hebt met een zolder en die zolderruimte is in tweeën gedeeld door een gordijn. En aan de ene kant heb je een gezin en de andere kant heb je een gezin. En zo wonen Leidenaren op het ogenblik, arme Leidenaren!"

I-1: Ja, in de jaren zestig nog.

G: Ja.

I-1: Heeft ... bent u daar ook geweest? Heeft u dat zelf wel eens gezien?

G: Nee.

I-1: Ja, Leiden was heel erg arm in die tijd.

G: Heel erg! Ik meen ook: een artikel-12-gemeente [gemeente onder financiële curatele gesteld door het Rijk].

I-1: Nou kunnen ... Nou wilde ik het over twee dingen hebben: uw werk, maar ook uw ... ja, uw gezin, uw vrije tijd en wat u allemaal deed. In ons voorgesprek heeft u verteld wat u als liefhebberij had. U was, zat in het comité voor het speeltuinwerk, u was vogelaar en u deed vrijwilligerswerk bij Naturalis [onderzoeksinstituut en natuurhistorisch museum in Leiden].

G: Ja. Even kijken ... speeltuin, ook in de volkstuin [beide in de Vogelwijk] was ik gevraagd als consulent vogeltjes.

I-1: Was dat die volkstuin die naast de speeltuin is?

G: Ja, en daar zat ik op. In de speeltuin zat ik in het bestuur, denk ik, maar dat weet ik niet zeker meer. Maar in ieder geval zat ik daar in die club. En mijn hobby toen, ja, was natuurlijk de cardiologie, maar ook vogelen, en fotograferen.

I-1: En dat deed u in Cronesteyn [polderpark in Leiden]?

G: Vogelen deed ik overal waar ik komen kon. En fotograferen: wat ik mooi vond.

I-1: En de speeltuin, was die al zo actief zoals ze nu nog zijn?

G: Ze zijn nu ... iets actiever geworden? Klopt dat, Antje (echtgenote)? Nadat die tuinarchitecte bezig is geweest?

Echtgenote: Ja.

G: Want hij is mooier geworden. Hij was al mooi, maar hij is nog mooier geworden. En het is de mooiste speeltuin, denk ik, van heel Leiden. Is mijn schatting, hoor.

I-1: Ja.

G: Ik ken de andere natuurlijk niet zo goed.

I-2: En u was betrokken bij die speeltuinvereniging?

G: Ja.

I-2: Zat u in het bestuur of ...

G: Nee, ik was lid.

I-2: U was lid van de speeltuinvereniging. Ja.

G: Ik was ook lid van het volkstuin eh ...

I-1: Hoe was het wonen in de Nachtegaallaan? Was het een leuke buurt om te wonen? Waren er contacten onderling tussen de mensen?

G: Eénige buurt was het! Want als ik die laan af ga, woonden er zoveel kleine kindertjes, dat ze ... Een stuk of tien of zo iets, Antje? Naar school gingen? Nou, die gingen allemaal naar de Protestantse school die ... naast ... Even kijken, Endegeest [landgoed en kasteel Endegeest in Oegstgeest, sinds 1897 psychiatrisch ziekenhuis], hè? (Kijkt echtgenote vragend aan) Klopt dat?

I-1: Endegeest?

I-2: Tegenover Endegeest, bedoelt u; daar was een school, ja.

G: Die school.

I-2: Ja, die bedoelt u. Ja.

G: Ja. Dat was een Protestants schooltje. Maar, ik was er nog niet komen wonen of ik kon meedoen met een paar andere mensen, met een felle opstand tegen de Nederlands Hervormde Kerk. Want die wilde die school, zonder ons ooit geïnformeerd te hebben, sluiten! En wij zeggen: "Een kerk hoort een school niet te sluiten, maar de oudervereniging!" Want een school is van de ouders.

I-1 en I-2: Ja.

G: Nou, met een paar heb ik hevig gestreden. Ik heb zelfs de strijd opgebracht tot het hoofdkantoor van de Hervormde Kerk in een ... dure plaats in Den Haag, waar allerlei deftige mensen zaten. Maar ik verloor het, want het ging natuurlijk om het geld.

I-1: Ja. En toen moesten de kinderen allemaal naar een andere school?

G: Nee hoor, niet allemaal. Eh, even kijken ... twee hebben het af kunnen maken, drie is naar een andere school gegaan in Oegstgeest en vier, even kijken, ook. En vijf ... (echtgenote fluistert wat) Ja, Maartje? Is die nog naar de oude school gegaan? Ik weet het eigenlijk niet.

I-2: Uw vrouw knikt van "Ja".

I-1: Ja. U had het over de straat in Oegstgeest waar boodschappen gedaan kunnen worden. Hoe heet die ook al weer?

I-2: De Kempenaerstraat.

I-1: De Kempenaerstraat. Waren er in uw wijk ook winkels in de ...

G: O, wat leuk! Het was een klein dorpje eigenlijk, in een grotere stad. Want we hadden een krui..., één of twee kruideniertjes, tabakszaakje, een groentezaak. Er was ook nog een mijnheer die aan aardappels deed. Boender. (Echtgenote schudt het hoofd). Nee?

I-2: Nee, uw vrouw schudt van 'Nee'.

G: Nou, mijn vrouw heeft altijd gelijk! (I-1 en I-2 lachen)

I-1: Maar het was gewoon heel, heel gezellig daar, en u kon de boodschappen bij u in de buurt halen?

G: Je kon alle simpele, huishoudelijke boodschappen gewoon in je eigen wijk doen. Er was ook een fietsenmakertje van niks. Dat is ... Van niks, nee, dat mag ik niet zeggen. Een fietsenmakertje, een ouwere heer, een ouwere man die zegt: "O, ik wil je fietsband wel plakken". Hij is later en snel vervangen door een echte fietsenmaker, op de hoek van de Lijsterstraat, die later naar Katwijk verhuisd is. En even kijken ... een melkboer hadden we. (kijkt echtgenote aan) Mis ik wat?

I-1: Een kapper.

I-2: Ik begreep ook uit de informatie die ik gezien heb, dat er ook een sigarenhandelaar heeft gezeten?

G: Ja, was er ook, ja.

I-1: En was er toen ook al een buurtvereniging? Deden ... waren er gezamenlijke activiteiten, bijvoorbeeld met Drie Oktober of Koninginnedag?

G: Dat weet ik niet. Toen ik daar kwam, wist ik nog niks van een buurtvereniging, laat ik dit zeggen.

I-1: Maar later is die wel gekomen?

G: Later ben ik er wel bekend mee geraakt.

I-1: Werkte u ook mee aan allerlei activiteiten?

G: Jawel, ja. We hadden een ... even kijken, die ... Ja, er was jaarlijks een bijeenkomst van de wijk, dus er was een dus een wijkvereniging. En die bijeenkomst was in augustus. En met Oud en Nieuw was er een soort receptie van die wijkvereniging in het 'Vogelnest'. Dat was het ... ja, huis voor de kinderen in de speeltuin, als ze, ja, zich wilden wassen, of weet ik wat allemaal meer. En later is er een toilet gekomen; weet ik ook. Er was een klein keukentje en dan was er ook een ruimte om te vergaderen.

I-1: Dus het was een hele mooie buurt om te wonen?

G: Schitterende buurt! Echt schitterend.

I-2: Ik meen me te herinneren dat u zei dat u in het bestuur van de wijkvereniging heeft gezeten?

G: Ja. De Anna-kliniek [kliniek voor orthopedie aan de Mezenstraat] werd afgebroken ...

I-2: De Anna-kliniek, die daar ook in die wijk stond, in de Vogelwijk. Ja.

G: Ja. En de gemeente kwam met plannen om ons ... ja, om die wijk weer op te bouwen. Maar op háár manier, en dat was niet de onze. En toen ben ik met twee anderen, ben ik fel gaan vechten voor onze eigen ideeën die heel anders waren. En we hebben gewonnen! Dus ik zat om de zoveel weken, zat ik in het Stadsbouwhuis met die ambtenaren daar te praten.

I-1: U bent een strijdbaar man! (lacht)

G: Ja.

I-1: Eerst de school en dan de wijk.

G: Ja.

I-2: Ik vroeg me nog af, als ik jou (I-1) even in de rede mag vallen, over de Annakliniek. Kunt u daar nog iets over vertellen, want heel veel mensen weten niet dat die daar gestaan heeft.

G: Hè? Nou, het was een in zijn tijd beroemde Anna ... kliniek, die heel veel orthopeden heeft opgeleid, in den lande. Dus daar was niks mee mis. En die had ook polikliniek, die had ook bedden en die had een werkplaats, die achter ons stond.

I-2: Ja, achter uw huis.

G: Ja. En er was ook een varkenskot, en daar waren toen varkens in het begin, later niet meer natuurlijk. En die Annakliniek is in zoverre voor ons van belang dat, toen die kapot was gegaan, nadat het een ruïne was geworden, werd het een kaal terrein en daar hebben een tijdlang krakers bezit genomen, van dat terrein.

I-2: Ja! Dat heb ik ook gelezen.

G: Het grappige was dat het waren ... Ik dacht dat het voornamelijk Engelse krakers waren.

I-1: Die waren er in die tijd heel veel in Leiden.

G: Ja.

I-1: Engelsen.

G: Ja, dit waren Engelse krakers. En het komische was: toen wij een keer uit Engeland kwamen, kwamen we tegenover een keurige mevrouw te zitten. En haar zoon was kraker bij ons! (I-1 lacht).

I-2: Aha, ja.

G: Heel komisch!

I-2: Ja. Ik begreep ook uit die informatie dat ... de orthopedie onderdeel was van de chirurgie in die tijd, dus geen zelfstandig specialisme.

G: Nee, die was in die tijd, in mijn tijd, in de eerste tijd zelfstandig. Geen zo onderdeel. Nee, dat was niet zo.

I-2: Dat was niet zo, nee. Dus het was een zelfstandig specialisme, ook al zaten ze niet in het Academisch Ziekenhuis ...

G: Nee.

I-2: Maar zaten ze in een eigen kliniek.

G: Ja.

I-2: Oké, ja.

G: Met eigen bedden, eigen operatiekamers. Alles was ... Maar dat konden ze natuurlijk niet blijven waarmaken, gezien de moderne ontwikkelingen, ook met betrekking tot de orthopedie zelf. En op een gegeven moment is ie opgeheven en verdween naar het chirurgische complex. Daarvóór ... nee, niet dat ik weet.

I-1: U vertelde in ons voorgesprek dat u ook bij Naturalis vrijwilliger was?

G: Dat klopt.

I-1: Was u daar vrijwilliger omdat uw beroepskennis daar nodig was?

G: Nee, hoor. Gewoon.

I-1: Gewoon.

G: Vrijwilliger, zoals je gewoon vrijwilliger kunt zijn, ergens.

I-1: Ja.

G: En ik was geïnteresseerd in de biologie, en in dat soort dingen. Mijn vrouw overigens ook. En zo zijn we beiden, gelijktijdig ongeveer, in 19...90 (richt zich tot echtgenote) vrijwilliger geworden? Zoiets is dat.

I-1: U bent niet meer in het oude gebouw geweest aan de Raamsteeg? [voormalig museum voor Natuurlijke Historie]

G: Nee, daar heb ik nooit een functie gehad.

I-1: Nee. En later... Een deel van de collectie was op een gegeven moment geëxposeerd in het oude Weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht. Ook, bent u ook nooit ...

G: Nee.

I-1: Want, zoals u weet, was de ... het museum heel lange tijd gesloten, hè? Er mochten geen mensen in.

G: Nee; dat weet ik.

I-1: Er kwamen geen ... Alleen aan de Hooglandse Kerkgracht, daar hebben ze een tijdlang gezeten, een aantal jaren, geloof ik. En daar konden mensen met kinderen naar toe om een deel van de collectie te bekijken.

G: Ja, maar daarvóór was de Hooglandse Kerkgracht, had je het Geologie Museum, als ik me goed herinner. (Echtgenote zegt zachtjes iets tegen I-2, geeft haar een briefje).

I-1: Ja.

G: Ja, want dat is later weer overgekomen naar Naturalis.

I-1: Ja, dat is het hele ...

I-2: Uw vrouw maakt even een correctie d'r op, middels een briefje voor mij, dat jullie in 1999 vrijwilliger zijn geworden.

G: O, '99.

Echtgenote: Ja.

I-1: O, maar toen was het nieuwe museum, was er al. U bent naar dat nieuwe museum gegaan. Achter het station. Naturalis.

G: Geen idee. Nieuw museum? (Men spreekt door elkaar).

I-1: U hebt nooit die oude gekend, denk ik, als u niet in de Raamsteeg bent geweest en niet in de Hooglandse ...

G: Nee, nooit gekend.

I-1: Dat was het nieuwe museum. Dat was het nieuwe museum, daar is de hele collectie van de Raamsteeg, is overgebracht naar Naturalis, achter het station. En dat noem ik dan het nieuwe museum.

G: O, dat ken ik niet, die term. Dus ik ben even verrast.

I-2: Waarom wilde u juist in Naturalis vrijwilliger worden?

G: Omdat ik geïnteresseerd ben in biologie. En ik zeg: "Eigenlijk is geneeskunde een bijzondere vorm van de biologie".

I-1: Ja. (Echtgenote zegt: ssst en iedereen lacht).

G: Dat willen ze niet weten, maar het is wel zo.

I-2 (vraagt tegelijkertijd met I-1): En wat deed u er als vrijwilliger? (Richt zicht tot I-1) We vragen allebei hetzelfde.

I-1: Wat deed u voor werk daar?

G: Nou, in het begin werd ik ingezet om rondleidingen te geven. En in het bijzonder moest ik mij bezighouden met kinderen. En kinderen vind ik éniġ! En ik, leuk, stond bij de ... ja ... "Wat eten dieren?" Dan heb je dus plastic beesten en die doen hun bek open. En daar gooi je iets in wat wel of niet past bij dat dier. En dan gaat die bek dicht als het goed is, of blijft open. En dan komt dat dingetje weer d'r uit vallen. En dat is ook leuk. En ik stond daar 'ns te kijken, naar die kinderen, en

toen kwam er een jongetje. Ik had een keurig pak aan. Kwam er een jongetje naar me toe die zei: "Bent u echt?" (I-1 en I-2 lachen). Dat zijn enige dingen!

I-1: Ja. Het is ook een mooi museum.

G: En wat me ook opviel, dat ze ... o, ja, een veterexamen hadden afgelegd, als je dus doorvroeg bij de kinderen. Want ze kregen opdrachtjes en eentje zei heel trots: hij had dat veterexamen gedaan, dus hij kon zijn schoenen veteren.

I-2: Ah! Dat is een veterexamen.(Lacht).

G: Zoiets, ja.

I-2: Heeft u nog meer gedaan daar dan rondleidingen geven?

G: Ja! Want, mijn vrouw heeft het al genoemd, er was daar een boekhandel en daar ben ik ingezet. Eh ... dus een biologische boekhandel en geologisch. En ik vond dat leuk. Hij zegt: "Wil je dat annoteren?" Ik zeg: "Dat is goed, doe ik". Dus dan ben ik gaan annoteren, en later kwamen mijn annotaties op het web. Vond 'k ook leuk!

I-1: Ja.

G: En daarna vroeg ie aan me: "Ja, we hebben hier in huis professor Holthuis [conservator Crustacea van Naturalis]. En professor Holthuis is een wereldexpert op het gebied van ... oesters, krabben, kreeften, en garnalen". Ja. "En die heeft hele grappige verhalen. Zou je die niet 'ns mee willen gaan praten?" En dat deed ik en die vertelde leuke verhalen en die ... ja, die zette ik van mijn kant op een bandje. En, ja, zo ging dat door.

I-1: Ja. Dan zijn die ook op een gegeven moment getypt en ...

G: Nee, die zijn in handen gegeven van een, hoe noem je dat, iemand die eh ...

I-1: Een archivaris?

G: Archi... ja, een soort archivaris, een Holthuisarchivaris, die het samen met een leerling van hem of iemand die ook verschrikkelijk goed is.... En die hebben daar een boek van gemaakt.

I-1: Dat is wel leuk, dat u daar aan meegewerkt hebt.

G: Ja.

I-1: En het vogelwerk. U trok de paden op en de lanen in? Met het gezin, zonder het gezin?

G: Niet zo met het gezin. Ik zing niet zo best, denk ik. (I-1 en I-2 lachen). En ... maar wel in de vakanties. Dan liep ik voorop, want ik was bang dat ze anders de vogels verstoorde.

I-1: O, ja.

I-2: Maar normaal gesproken ging u er dan als vogelaar in uw eentje op uit?

G: 's Ochtends vroeg, vijf uur of zoiets, weet ik wat. En dan liepen we door Cronesteyn. En dan kon ik dat Cronesteyn vergelijken met onze eigen volkstuin. En dacht ik: dat is helemaal ... ja, versteend! Het is eigenlijk een grote ruimte geworden waar Leidenaars graag in de zomer vertoeven. En dat vond ik een beetje jammer.

I-1: Maar...

G: Ken je het?

I-1: Ja, ik ken het ook wel. Het heeft grote grasvelden en water en ...

G: Ja.

I-1: Maar goed, voor Leiden is het best wel mooi dat ze dat hebben, want Leiden heeft niet natuurlijk véél groen, hè?

G: Nee, het is het enige groen dat ze hebben, denk ik.

I-1: Maar ... ja, ik ben heel benieuwd: u bent daar dus vaak geweest om te kijken naar vogels. De vogelstand loopt aardig achteruit. Heeft u dat ook ervaren? Hield u aantallen bij?

G: Toen, toen nog niet. Nee, dat is pas van de laatste jaren dat ... dat opvalt dat er zo ... dat er zo'n duidelijke vermindering van vooral de kleine, leuke vogeltjes plaatsvindt.

I-1: En noemt u 'ns een paar soorten?

G: O, mussen, spreeuwen, noem d'r maar. Wij hadden bijvoorbeeld op de Nachtegaallaan soms last van reigers. D'r waren er zeer veel, die soms de zaak onveilig maakten, en dan kleine eendjes aten en zo.

I-1: Dat waren dus uw hobby's. Ik heb nog een vraag. Bent u ook lid geweest van een politieke partij hier?

G: Nooit! Niet dat ik niet politiek geïnteresseerd ben, maar ja, partijen, dat trok me niet zo.

I-1: En ... uw kinderen gingen op een gegeven moment naar een middelbare school. Zat u daar ook in een soort oudercomité?

G: Nee.

I-1: Nooit mee bemoeid. Nou, dan gaan we nu over naar uw werk. En dat is voor mij best wel wat moeilijk, want ik had altijd het idee dat cardiologen ook opereerden, maar dat is niet zo.

G: U bent de enige niet!

I-1: Nee. (lacht). U ... ja, u bent begonnen ook als keuringsarts?

G: Nee. Ik ben gewoon begonnen als internist-assistent-cardiologie, en dan doe je het hele werk, al het werk dat beginnende cardiologen moeten doen.

I-1: En wat hield dat in?

G: Dat is gewoon kijken van: hoe ziek ben je en wat heb je nodig?

I-1: En ... ja, was dat bij u in de jaren zestig dus?

G: Ja.

I-1: En sinds die tijd zijn er natuurlijk enorme ontwikkelingen geweest in eh ...

G: Klopt.

I-1: In pacemakers, hartlongmachines, openhartoperaties, harttransplantaties. Eh ... stents plaatsen, dotteren. Kunt u iets over de volgorde vertellen, want ik noem nu van alles op.

G: Ja. Toen ik begon was Leiden de eerste die met pacemakers ... en Groningen misschien, want daar is nog altijd een discussie over. Met pacemakers ... dus. En die pacemakers, die werden ingebracht via een hartcatheter. En in die tijd ging dat door de arm en werd ie opgeschoven tot in het hart. En daar zat dan een, in zekere zin, een bat... een soort batterij aan. En ... ja, dat was het begin.

I-1: Waren er niet eerst ook uitwendige pacemakers?

G: Jawel, maar dit noemden wij een uitwendige.

I-1: Ja, misschien een hele domme vraag, maar batterijen kunnen wel eens op, kunnen wel eens opraken. Hoe ging dat dan?

G: Wij hadden een afdelinkje, technisch afdelinkje, dat moest doormeten. Dus die wist wanneer er een nieuwe batterij moest.

I-1: Dus dat kon wèl.

G: Ja.

I-1: Op dezelfde manier.

G: Ja. Nee! Die batterij, die was buiten het hart.

I-1: O, die was buiten het hart.

G: Ja.

I-1: Waar zat die dan?

G: Aan de arm.

I-1: Aan de arm.

G: Ja.

I-2: Dat is dus een uitwendige pacemaker waar u het nu over heeft.

G en I-2 (tegelijk): Ja.

G: Ja, en die zaten vaak in het jasje van de patiënt. En af en toe zei de patiënt wel eens een keer, als die gewassen moest worden, tegen zijn buurman: "Jan, pak m'n hart eens even beet!" (I-1 en I-2 lachen).

I-1: Er waren natuurlijk altijd al hartklachten. In de jaren zestig vielen mensen ook zomaar dood op straat, omdat het hart het begaf. Wordt er tegenwoordig anders naar hartpatiënten aangekeken dan vroeger? Nu wordt veel geweten aan verkeerde voeding, aan roken. Was dat in uw tijd vroeger ook al zo, in de jaren zestig?

G: Nee. Ja, roken dat begon. Omdat ... roken, dat was bekend. Er is onderzoek gedaan, in het buitenland, dat rokers zo vaak loopklachten hadden. Dus dan had je die eh ... lopers, wandelaars, die voor een etalage bleven staan, een tijdje, en dan weer doorliepen. En dat, voor een deel was dat klachten van het hart, angina pectoris, en voor een deel was dat beenklachten. Toen wisten ze al dat roken beenklachten veroorzaakte. Dus die beenvaten raakten vernauwd.

I-1: Is dat wat ze etalagebenen noemen?

G: Ja.

I-1: En dat was toen al bekend, dat vernauwing en ...

G: Ja. Maar ja, de rookindustrie was belangrijk, en de mensen die rookten wilden er eigenlijk helemaal niet van af, die wilden er niet aan. Nee!

I-2: Waren er nog andere opvattingen, in uw tijd toen u daar in de eerste jaren werkte, behalve dat roken hartklachten kan veroorzaken, nog andere oorzaken die hartproblemen kunnen geven? Nu ligt een sterk accent bijvoorbeeld op de voeding, dat voeding daar een rol in speelt.

G: Nou, toen begon de voeding een punt van actie ... Hoe moet ik het zeggen? Ja. En een vak te worden. Toen begon het. En cholesterol kwam toen naar boven, want men vond dus ja, vervetting binnen in het lichaam. En die vervetting was slecht en die kwam door het eten, dacht men.

I-1: Was u ook wel zijdelings betrokken bij operaties? Bijvoorbeeld bij open hart operaties?

G: Wat zegt u?

I-1: Was u zijdelings betrokken, dus als assistent. U opereerde niet zelf, maar als er nou geopereerd werd, was u dan zijdelings betrokken bij zo'n operatie?

G: Mmm, dat hangt er van af welke positie ik toen bekleedde.

I-1: Oh.

G: Want als gewoon assistent ben je er niet bij betrokken, tenzij het je eigen patiënt is en zei: "Joh, kan ik er bij zijn?" Maar dat was ... dat gebeurde niet zo vaak. Maar ik raakte wél betrokken bij hartoperaties doordat in 19.... 62 zal het zijn geweest Ja, toen werd de kindercardioloog, Caro Bruins, die werd ziek, en die zorgde altijd voor de geopereerde hart-kinderen. En die vroeg mij om haar taak daarin over te nemen, terwijl ze ziek was. Dus toen kwam ik op de operatiekamer bij professor Bloem, Brom [G. Brom, pionier van de hartchirurgie in Nederland] die de meest beroemde hartchirurg was van Europa in die tijd. En dat is niet gering!

I-1: Nee, zeker.

I-2: Kunt u iets zeggen over ... U bent op een gegeven moment begonnen, in de jaren zestig, in het Academisch Ziekenhuis, hoe u zich daar in ontwikkeld heeft. Want u heeft daar een zekere carrière, neem ik aan, in gemaakt.

G: Nou, het was makkelijk. Ze lieten mij m'n gang gaan met wat ik van belang vond. Als ik maar niet wilde, zoals zij, hartkatheterisaties doen. Want dat vonden ze allemaal toch wel het mooiste wat er bestond. Cardioloog aan z'n katheter en dan een looie schort en dan in een donkere kamer en dan de patiënt. En dan rommelen met die katheter, en dan kwam je met die katheter... meestal is dat (onverstaanbaar) in de rechter lies. Dus opgevoerd ging die zo (wijst) het hart in, en dan kwam je in de rechter kamer terecht. En dan kon je in de linker kamer terecht komen, als je, maar dat heb ik nooit gedaan, als je door het ... ja, scherm tussen rechter en linker hart, als je daar doorheen kon poken. En dan kwam je in de linker kamer terecht. Dat was toen óók al mogelijk. En voor de rest was van belang dat er goeie angiovloeistof werd ontwikkeld waardoor, als je dat spoot, het hart als een ... ja, hoe moet ik dat zeggen? Je zag daar een prachtig zwart beeld van de hart ...(onverstaanbaar door geluid van de deurbel; geluidopname even stil gezet).

G: (onverstaanbaar) .. je beurt om te doen. Als anderen dat liever deden, vond ik het ook goed.

I-2: Je beurt om een hartkatheterisatie te doen, bedoelt u?

G: Ja.

I-1: Waren daar geen risico's aan verbonden?

G: Ja, kleine.

I-1: Zoals met alles natuurlijk.

G: Kleine.

I-1: Kleine. Was dat de eerste stap in de ontwikkeling van de verdere hartonderzoeken?

G: Qua hartonderzoek wel, maar ik kwam later in ... Ja, ik ben begonnen in Leiden als zogenaamde poolassistent. Dat is p o o l.

I-2: Ja, pool.

G: Assistent, op de fysiologie op de afdeling longfysiologie, en daar leerde ik allerlei longfunctieproeven te doen en Dat was heel handig, want toen ik in Caro Bruins moest vervangen op de ope... voor de geopereerde kinderen, kreeg ik ook te maken met beademingsmachines. Maar daar ... die leverden voor mij geen problemen meer op, omdat ik die longfunctie had gedaan. En ik werd ... ja, heel ingewikkeld verhaal misschien. Professor Brom die kreeg te maken met de nieuwe hoogleraar longziekten eh ... Swierenga of zoiets, Swieringa, dat weet ik nooit meer. Laat we maar zeggen Swierenga [J. Swierenga, buitengewoon hoogleraar longziekten]. En die had een longfunctieman nodig, en toen zei Blom: "Hé, je kunt Weeda misschien vragen. Moet je met professor Snellen praten". En die vond dat goed, dat ik voor Swierenga longfunctie ging doen. Dus dat deed ik er bij. En dat kwam goed van pas, toen ik dus die postoperatieve kinderen moest

mee beademen. Dan had je een beademingsafdeling voor nodig. Daar had je Anke Rot [internist] voor ... ja, die namen zijn voor jullie misschien niet van belang, die een heel klein afdelinkje had, die afkomstig was van de kinderverlamming. En die deed dus de postoperatieve óók! En die vroeg aan mij op een gegeven moment: "Wil jij dat óók doen, want ik wil ook wel eens een keer weg, en met vakantie. Ik zei: "Dat is goed, want ik kan het, dus waarom niet?" Dus toen heb ik dat ook gedaan. Dus toen op een gegeven moment was ik degene die de postoperatieve zorg deed voor de kleinere kinderen, niet de zuigelingen, ... om die door die moeilijke tijd van de postoperatieve zorg heen te halen, direct kort na een operatie. Dus dat was lol! Ik hou dan wel van uitdagingen, dus dat lag me wel.

I-1: Op een gegeven moment eh ... neem ik aan, dat die operatie van Barnard [Christian Barnard, Zuid-Afrikaans hartchirurg, verrichtte de eerste harttransplantatie van mens op mens] in Zuid-Afrika, dat dat toch wel in ... veel indruk heeft gemaakt hier.

G: Jazeker! Want Maurice Barnard, de broer van Christian Barnard, die kwam bij ons een verhaal houden. En, nu komt het: het is jammer dat wij niet een Jan ... Jon van Rood [J.J. van Rood, immunoloog, één van de oprichters van Eurotransplant] in Afrika hadden, Zuid-Afrika hadden, in het Groot Schuur hospitaal [Groote Schuur-Hospitaal in Cape Town]. Want dan waren we misschien wat verder gegaan met die harttransplantaties. Jon van Rood had een fantastische bevinding gedaan van hoe je bloed met elkaar moest vergelijken, van patiënt en donor. Die was beter dan wie je ook in Ameri ... in de wereld had.

I-1: Dat was ...

G: Dat was Jon van Rood.

I-1: Dat was een studie om afstotingsverschijnselen te ... voorkomen, zal ik maar zeggen.

G: Ja, dat was hij. Tot zijn dood is hij door blijven werken. Fantastisch!

I-1: Dus dat was toch echt wel eh ... (Echtgenote gebaart dat het even tijd is om te pauzeren. I-1: Ja, dat doen we).

I-1: Kunt u ... iets vertellen over hartrevalidatie?

G: Ja. Dat is eigenlijk mijn ... mijn belangrijkste werk geweest.

I-1: Dat is als mensen een infarct hebben gehad en die moeten weer terug in de maatschappij. Die moeten een tijdlang onder controle blijven?

G: Nee. Mijn probleem was, concreet, dat je een patiënt op je eigen polikliniek kreeg die een hartaanval had gehad of zelfs een hartinfarct had gehad, dat die man vrijwel nooit meer werkte.

I-1: Daarna.

G: Daarna. En mijn ..., maak ik weer een klein uitstapje, mijn professor en Snellen, en een collega C.L.C. van Nieuwenhuizen [Prof. Dr. C.L.C. van Nieuwenhuizen, hartchirurg] uit het Antonius ziekenhuis, hadden een bezoek gebracht aan Amerika, na de oorlog. En waren tot hun verbazing te weten gekomen dat een hoop Amerikanen, die ook infarcten hadden gehad of andere hartziekte, die

waren gewoon in de fabriek gesteld en: werken! En dat was gelukt! Ik denk: verrek, dat moet in Nederland ook kunnen! En Snellen, deed hij ... deed dat omdat ie ... ja, die klacht tegen de patiënten had. En C.L.C. van Nieuwenhuizen was een hele belangrijke man in het verzekeringswezen, voor geneeskunde. En die kreeg daar vaak met die zaken te maken, dus die zeiden: "Ja". En toen hebben ze samen de Hartstich ... de Nederlandse Hartstichting opgericht. En het woord "revalidatie" kwam daar in voor.

I-2: Ja. En bent u de initiatiefnemer geweest van het opzetten van die hartrevalidatie?

G: Dat ben ik geweest.

I-1: En wat hield dat dan in voor de patiënten?

G: Nou ... wat hield dat in? Dat ik met de man ging praten in de eerste plaats van eh wat wil die vent en hoe staat het ermee? Etcetera, etcetera. En dan stelde ik hem voor: "Laat je opnemen". En ik liet hem opnemen op de ... even kijken, op de zolder van het Poligebouw. Daar had je een ambulante afdeling. En, nou, en dan haalde ik hem naar het lab, ik zette 'm op een inspanningsfiets en ik zei: "En nou fietsen! Zo hard als je kan!" En ik was daar niet makkelijk in en ik ... en ik hield pas op als zij zeiden: "Ja, maar ik kan niet meer!" Zei ik: "Nou is het goed." Dat vond ik goed. Of als ik in mijn ... bij mijn metingen zag dat er misschien gevaar bestond. Dus. Ik was zelf een cardioloog, dus ik wist precies waar ik op moest letten. Je mat z'n bloeddruk en je keek naar z'n hartfrequentie, en al die dingen meer. Ik keek naar het ECG-plaatje, of dat er goed uitzag. En dan had je dus op een gegeven moment een aantal afgelegde kilometers, en kon je dus in maat en getal afdrukken wat die man gehaald had. En sommige hartinfarctpatiënten konden bijna niks, maar anderen konden bijna alles.

I-1: Ja, dat is een groot verschil. En komt daar ... uw werk als keuringsarts dan ook bij?

G: Nee, ik ben geen keuringsarts, want dat gebruikt u, dat woord. Ik was gewoon een arts ...

I-1: Nee, ik dacht dat voor

G: Die patiënten keurde.

I-1: Ja, ik dacht dat u dat de vorige keer vertelde. U was keuringsarts.

G: Ja, maar dan bedoel ik meer ... Ik was geen keuringsarts, dat zijn overheidsambtenaren; dat ben ik nooit geweest.

I-1: Nee, dus dat zal ik niet meer vragen.

G: Dan heb ik me verkeerd uitgedrukt.

I-1: Hoe vond u ... hoe vond u het werk wat ... Uw vak is heel erg belangrijk, maar u werkte in een omgeving met andere mensen samen. Hoe vond u het werken op het Academisch Ziekenhuis? Op zich.

G: Nou, mijn meeste collega's waren geïnteresseerd in het stellen van diagnoses, en liefst met hulp van hartkatheters en dan angio. En angio betekent dat je een vloeistof inspuit die alles zichtbaar maakt. En ... dus die lieten mij m'n gang gaan. Ik concurreerde niet met hen, en ik zat op een vlak wat hen niet interesseerde.

I-1: Dus dat ging heel goed eigenlijk.

G: Daarom ging het goed.

I-1: Hoe groot was die groep mensen waar u mee werkte?

G: (neuriet) ... Tien man? Ik weet het niet meer.

I-1: Het is ook niet zo belangrijk, hoor. Het is niet zo belangrijk.

I-2: Maar was het een prettige werkgever, het Academisch Ziekenhuis?

G: Eh ... mijn baas was een hele plezierige baas, professor Snellen.

I-2: Ja.

G: En het Academisch Ziekenhuis: tot op zekere hoogte, want pacemakers kostten geld. Op een gegeven moment zei de financiële man van het Academisch Ziekenhuis tegen onze afdeling, de man die zich bezighield met die pacemakers: "Ja, ik heb geen geld meer". Maar dat was een slimme man: "Dan zal ik de patiënten zeggen dat u hebt gezegd dat zij geen pacemaker kunnen krijgen. Dus u kunt die patiënten wel verwachten". Maar dat was de bedoeling niet! Dus, ineens kwam er wèl geld.

I-1: Kwam dat vaker voor, dat de groep waarin u werkte dingen wilde die eh ... ja, die u niet kon krijgen eigenlijk? In de loop van de tijd waren er toch steeds nieuwe instrumenten nodig, voor de verbeterde zorg in de hart ... in de cardiologie?

G: Nou, de meeste instrumenten gingen ... dat waren ja ... waren toch wel goed te verkrijgen, als je kon zeggen: "Want daar en daar worden ze ook gehanteerd!" Dan gaat het goed. En daarna kun je meer, beter ... Eigenlijk ging het er steeds om: hoe beter je een diagnose kon maken.

I-2: Dus er was ook concurrentie, een soort concurrentie ten aanzien van andere ziekenhuizen of academische ziekenhuizen?

G: Zeker weten. Zeker.

I-2: Als je je moest onderscheiden met waar je mee bezig was.

G: Ja.

I-1: Ja. Even kijken, ik wil wat vragen. Wat wilde ik vragen?

I-2: Ik zat nog te denken aan: U zei professor Snellen, dus dat is de hoogleraar Cardiologie. Moet ik het dan zó zeggen?

G: Ja.

I-2: Hoe was dat? U werkte dus binnen een gezagsverhouding.

G: Ja.

I-2: Hij was dus uw baas?

G: Ja.

I-2: Maar binnen die gezagsverhouding kon u gewoon uw eigen interesses ook volgen.

G: Dan had je daar weer sub-bazen onder. En ik kon mijn eigen interesse volgen.

I-1: Dus u was een beetje een uitzondering, in het systeem. Had u tijd voor studie? Kreeg u dat of moest u dat in uw vrije tijd doen?

G: O, mijn ... één van mijn hoogleraren zei: "Promoveren, dat doe je toch op zondag!"

I-1: Dus u kreeg geen tijd (onverstaanbaar)?

G: Nee, ik kreeg geen ...

I-1: Ook geen reizen naar andere ziekenhuizen?

G: Nee, want dat was niet nodig. Snellen, en Leiden, was heel vèr! Verder dan vele andere ziekenhuizen.

I-1: Ja. Heeft u ook verpleegsters opgeleid?

G: Wie?

I-1: Verpleeg... verpleegkundigen.

G: Jawel. Je had ook verpleegstersopleidingen, daar moest ik ook een verhaaltje houden.

I-1: Met regelmaat?

G: Ja.

I-1: Eh ... nou, even kijken, hoor ...

I-2: U bent O, sorry (tegen I-1), omdat mijnheer net zei over promoveren. Bent u ook gepromoveerd?

G: Ja.

I-2: Ja? En weet ... kunt u vertellen waarop u gepromoveerd bent?

G: Ja. Ik heb dat inspanningsonderzoek gedaan bij 300 werknemers van de Hoogovens.

I-2: Aha.

G: En toen was ik al niet jong meer. En ... dus ik ging ... elke week, Antje (vraagt het zijn echtgenote), of zoiets, ging ik dus naar IJmuiden, om voor de Hoogovens hun arbeiders op de fiets te zetten en te kijken hoe ver ze konden fietsen. Want er werd gezegd dat die mannen ontzettend zwaar ... ja, ontzettend zwaar werk moesten doen. Maar toen ik kwam was dat net wat verminderd. Dat was pech! Maar ik dacht: ik moet er toch wat uit halen. Dus ik zei tegen die kerels: "Wat doen jullie voor werk?" En dan vertelden ze dat. Ik zeg: "Kun je niet gaan sporten?" Dat zijn ze. Een aantal van die mensen die sportten zeer zwaar. Je had kerels die uit Alkmaar kwamen, eerst een potje hardliepen,

of in een zwembad afstanden aflegden, en dan kwamen fietsen naar de Hoogovens, en dan 's avonds weer hetzelfde geintje. En die kerels konden méér dan die anderen.

I-1: Ja.

G: Dus: verrek! Sport is van belang!

I-1: Dat was tot nu, tot die tijd niet bekend, dat sporten toch wel heel belangrijk was? Niet in verhouding met de ziekte.

G: Niet in verhouding met ziekte, want u weet misschien: iemand die een hartinfarct gehad heeft, werd neergelegd. Dus die mocht niet sporten!

I-1: Ja, dat is waar.

G: En hetzelfde gold voor allerlei andere ziektes. Dan moest je maar stil blijven zitten en de ziekte uitzitten.

I-2: Hoe heette, hoe is de officiële titel van uw promotie? (Echtgenote staat op om het op te zoeken)

G: Kijk eens naar mijn vrouw, die heeft alles bewaard!

I-2: Maar u bent op dat onderzoek, van die arbeiders in de Hoogovens, bent u gepromoveerd?

G: Ja, want dat kon ik vergelijken met eerder onderzoek wat in Leiden gedaan was, op het instituut van Preventieve Geneeskunde. Dat gebouw is net afgebroken, geloof ik. En Bob Bink [van huis uit kinderarts, later ambtenaar van het Nederlands Instituut voor Preventieve Geneeskunde] heeft daar Zuid-Hollandse fabrieksarbeiders, driehonderd of zo iets, op de fiets gezet en ... Ja, die konden toch ietsje minder dan die Hoogovenarbeiders.

I-2: Uw vrouw is druk aan het zoeken, maar anders dan voegen we het gewoon na het interview nog eventjes toe, wat precies het promotieonderwerp, hoe het precies heette. [Maximal exercise tests in 331 male employees. Relations to age and physical activity; 10 mei 1989].

G: Ja.

I-1: U werkte dus in het Academisch Ziekenhuis. Het had allemaal aparte gebouwen. Waren dat allemaal kleine wereldjes op zich? Of eh...

G: Allemaal op zich.

I-1: Geen contacten met mensen van andere disciplines, andere gebouwen?

G: Als het nodig was voor de patiënt, maar niet op zich.

I-1: Nee.

G: En, zoals nu op het ogenblik de afdeling Hartziekten en Longziekten gefuseerd zijn: geen kwestie van! Het waren echt verschillende afdelingen. Het was al heel bijzonder dat Snellen het goedvond dat ik voor Swierenga ging werken, voor de longfunctie. Dat was heel bijzonder. En ik noemde ook mijn werk, en ik heb er onderzoek gedaan aan een honderd patiënten. En dat begon in ... iets in het

begin van de zestiger jaren en dat rondde ik af in 1967 met een rapport. En ik noemde het zelf "Multidisciplinaire activiteiten". Multidisciplinaire!

I-2: Meerdere specialismen.

G: Ja. Daarvóór ging elke patiënt naar één specialist en die behandelde hem, en verder niemand. Dat was natuurlijk ook niet goed. En ik vond dus dingen bij mijn patiënten die ze bijvoorbeeld niet wisten. Ja. Heel bijzonder is, maar dat is ook één héél bijzonder ding: ik had dus in het team opgenomen een maatschappelijk werker, een arbeidskundige, dus dat is een man die precies weet wat voor werksoorten d'r zijn en hoe zwaar die zijn. En dat kon die zelf ook afgeven, in maat en getal. Maatschappelijk werk is dat, en een psycholoog zat er in en een psychiater zat er in.

I-2: U bedoelt voor het revalidatieteam?

G: Ja.

I-2: Die zaten in dat revalidatieteam.

I-1: Dat revalidatiecentrum staat bijna achter uw oude huis, hè?

G: Ja.

I-1: Mooi modern gebouw.

G: Ja.

I-2: Het Rijnlands revalidatiecentrum, bedoel je?

I-1: Ja, dat is het. Aan de achterkant van de Nachtegaallaan.

G: Dat Revalidatiecentrum heb ... (echtgenote fluistert wat tegen hem). Ja! Daar was ik nou net aan toe!

G: Ik begon als assistent dus te denken van: die mensen moet je kunnen behandelen. Dus daar ben ik mee begonnen. Ben ik begonnen op de polikliniek van de cardiologie. En daar gaf professor Snellen toestemming voor. En die liet ik dus opnemen. En die hele behandeling voor hartrevalidatie, waarbij die mensen betrokken waren uit mijn team, die werd afgerond. En dat deed ik bij 100 patiënten op de polikliniek, dus geen apart gebouw maar gewoon. En de patiënten konden opgenomen worden op dat Ambulatorium op zolder. In dat gebouw wat aan de Wassenaarseweg staat, dat heette de Polikliniek Inwendige ziekten vroeger. En toen ik er honderd had ik er een verhaal van gemaakt. En dat sloeg in! Dus ik kreeg steun van, met steun van de Hartstichting natuurlijk.

I-1: Die stimuleerden dat ... D 'r kwamen zulke feiten uit voort dat de Hartstichting in dat onderzoek toch wel heel veel, dat ze daar heel veel belang bij hadden.

G: Ja.

I-1: Dat konden ze gebruiken voor hun stichting om mensen te bewegen beter te leven, gezonder te leven.

G: Konden ze gebruik van maken, en ook van: het is niet nodig dat je zielig zit te doen, enzovoorts. Laat ik het zo maar zeggen.

I-1: Dat je, als je een hartinfarct hebt gehad, dan kun je best nog weer herstellen, en je kunt nog weer een heleboel dingen gaan doen.

G: Ja.

I-1: Dat is uw onderzoek geweest, heeft daar een doorbraak voor ... in gemaakt.

G: Ja.

I-1: Nou, dat is toch wel best heel bijzonder!

I-2: Ja.

G: Het leuke was: dit rapport van mij, wat in '67 uitkwam, kwam ook hier uit in Noordwijk waar de Wereld Gezondheidsorganisatie net een bijeenkomst had gehouden om te vertellen van: hartpatiënten kunnen toch wel méér. Dus dat rapport kwam op het goeie moment hier. En daar had je een Belgische hoogleraar, die nou, even kijken, Henri Denolin [hoogleraar cardiologie aan de VU in Brussel]. Die zag dat rapport óók en die had toen, op grond van de ideeën van de Wereld Gezondheidsorganisatie, iemand nodig die dat rondvertelde in Europa. En die zei: "Hé, wil jij dat niet doen?" Dus die heeft mij langs die Gezondheidsorganisatie, heeft mij langs allerlei steden in Europa gebracht. En ik heb even niet vermeld: in aanloop voor dat ... onderzoek in deze zaken in Europa, ik in Nederland bezig was geweest dankzij de aanwezigheid van ... Hoe heet dat nou ook weer? Moet ik even denken ... Ja! De Nederlandse Hartstichting had allemaal groepjes ... Hoe heetten die ook al weer, Antje? (richt zich tot echtgenote, die fluistert "vrienden") Hè?

I-2, I-1 en echtgenote: Vrienden.

G: Ja, vrienden, Vrienden van de Hartstichting. En ik was zelf leider van de Leidse groep [opgericht 1969]. In heel Holland. En die werden verteld, vanuit Den Haag, van: "Ja, wij zijn hier mee bezig!" En dan meldde ik ze: "Kan ik bij jullie komen praten?" En dan was dat meestal: "OK, wij hebben al een bericht gehad van de Hartstichting", etcetera. Want die was ook actief op dat gebied, om daar door de Hartstichting ook een goeie ... Wat zal ik zeggen? Van de Hartstichting een goed beeld te verspreiden. Ze waren ècht bezig voor patiënten, en daar ging het om! Dus ik ging hier vertellen dat patiënten helemaal niet angstig, en weet ik wat, en somber, en weet ik wat allemaal, hoeven te wezen. En dat ze rustig hun werk kunnen verrichten, en dat het helemaal geen zin had om te zeggen van: "Mijn vader was ook stukadoor en heeft ook een hartinfarct gehad". Want dat had allemaal geen zin natuurlijk. Want de zoon van zo'n vader dacht dat hij het ook moest krijgen, om één voorbeeld te noemen. Zo ging dat.

I-1: Dus uw studie, die heeft ... zovéél kennis naar buiten gedragen, dat de Hartstichting daarmee aan het werk kon, om voorlichting te geven aan mensen.

G: Ja.

I-1: Dat is wel, ik vind dat wel heel bijzonder!

G: En die voorlichting bestond er uit dat ik de meeste avonden Antje alleen liet, en de kinderen. In een, hoe heet dat, een AKL, dat is een Deux-chevaux, uitgebouwd tot een mini-vrachtautootje; daar had ik een elektrocardiografie-apparaat in en een mechanische fietsergometer, en meer spullen. En dan ging ik naar zo'n platform toe, en je deed je verhaal. En, voordat je het verhaal helemaal verteld had, had je ook zelf zo'n inspanningstest gedaan. En dan (maakt hijgend geluid) al pratend (maakt opnieuw hijgend geluid). En de mensen lachten zich rot! En dan bracht je je verhaal. En ze zagen aan jou dat je dat kon!

I-2: Uw vrouw wil ook even ... (voicerecorder even stilgezet voor overleg).

G: Nou, met deze gegevens zei professor Snellen tegen mij: "Zullen we niet zelf een hartrevalidatiecentrum oprichten?" "Dat is goed". Ik keek in Leiden rond om: waar waren lege gebouwen, waren veel lege gebouwen, textielfabrieken, en weet ik wat allemaal meer. Ook staal dingen, maar die textiel waren, leken beter. Maar er was geen enkel gebouw geschikt hiervoor. En ik had dankzij die longfunctie, was ik uitgeleend door Snellen en Swierenga aan Katwijk, waar Sjoerd Vos als longarts zat. En die zocht iemand voor de longfunctie. Nou, toen zei Brom: "Is dat niet wat voor Weeda?" En ik was dus longfunctiemanager voor Katwijk, dat heb ik op poten gezet, etcetera, etcetera. Dus daar leerde ik toen de geneesheer-directeur kennen, dokter Warns [E.H.J. Warns, Rotterdamsch Zeehospitium in Katwijk aan Zee]. En Warns, daar kon ik het heel goed mee vinden. Toen zei ik tegen Warns: "Ik zoek ruimte". "O", zei die, "ja, ik heb ruimte! Want kindertuberculose komt steeds minder voor. Ik heb daar grote ruimtes, die leeg raken. Dáár kun je komen".

I-1: En toen bent u daar begonnen met een revalidatiecentrum?

G: Gewoon in een ouwe ruimte voor tuberculosepatiënten, want Katwijk is natuurlijk Rotterdams tuberculosepatiënten. En later ook, helaas, die kinderen die aangeboren zijn met een aandoening waardoor ze later doodgaan aan hun neurologische aandoening.

I-2: En hebben we het dan over het Katwijks Zeehospitium?

G: Het Rotterdamsch (spreekt de sch apart uit).

I-2: Rotterdamsch (spreekt de sch apart uit). Ja.

G: Heel ouderwets.

I-1: Even kijken. Dat was in 19...

G: Dat was in 1975. Hè? (Echtgenoot fluistert tegen hem) '71?

I-2: 1971 zegt uw vrouw.

I-1: Wanneer bent u gestopt met werken? U wilde niet met pensioen, zei u [in het voorgesprek], maar u moest met pensioen, met uw vijfenzestigste jaar?

G: Ja.

I-1: Wat had u in die tijd aan ontwikkelingen nog meegemaakt? Hebt u zelf nog gedotterd?

G: Nee.

I-1: Of stents geplaatst?

G: Nee.

I-1: Is dat van later datum?

G: Van later datum.

I-1: OK. In het ziekenhuis had je ook maatschappen. Eh ... dat was niet zo best, geloof ik hè?

G: Was echt niet zo best! Want professoren kregen meer verdiend voor hun patiëntenwerk dan niet-professoren. Maar niet-professoren moesten wèl het werk doen. Dat was ... Ik weet nog goed: en dan eh ... heel kenmerkend voorbeeld was: er was een neurochirurg en daarvan zei één van de kinderen tegen hun vader, en tegen hun moeder: "Ja, mevrouw die-en-die", ook een medisch specialiste en een neurochirurg, "die draagt een bontjas, en dat en dat. Kunt u dat niet betalen?" En toen dacht die neurochirurg, die geen cent kreeg van zijn baas: "Huh, ik ga weg!" Die werd neurochirurg in Zwolle. En bij ons was dat eigenlijk niet zo scherp zo, maar toch wel enigszins.

I-1: Maar bent u ...

G: Er waren maatschappen waar bepaalde mensen meer geld kregen dan anderen.

I-1: Ja, maar daar waren toch professoren die de extra inkomsten deelden met de mensen waarmee ze werkten?

G: Nou ..., ik denk ... misschien de kindergeneeskunde, maar dat weet ik niet. Ik weet niets van de ogen en de oren. Daar weet ik niets van. Neurologie ... weet ik niet zeker. Neurochirurgie wist ik het tóen erg goed. En ... longziekten: zeker weten! Die deelden onder de aanwezige leden van de staf, en je was wel staflid, het geld. Maar eh ...

I-2: De cardiologie niet?

G: Cardiologie niet in die mate. Maar (onverstaanbaar) was het erg belangrijk dat ze hun extra geld bleven behouden dus.

I-1: Maar gebruikten ze dat extra geld dan voor verbeteringen in hun werk?

G: Nee.

I-1: Of hielden ze dat helemaal zelf?

G: Nee, hielden ze voor zichzelf, voor zover mij bekend. Nee, het was een niet zo netjes toestand, en toen professor Snellen overleden was, en ook zijn opvolger overleden was, toen is pas die maatschap opengegoid.

I-1: Maar in de Annakliniek deden ze het namelijk wel: delen.

G: O, dat kan, daar weet ik niets van.

I-1: Nee. Daar (onverstaanbaar). Ja.

I-1: Nou, ik ben zo'n beetje uitgevraagd, denk ik. Maar ja, misschien heeft u nog een heleboel te vertellen.

I-2: Nou, ik vroeg mij nog af: U zei: "Nou, ik moest met 65 jaar met pensioen". Maar u voelde zich daar nog helemaal niet aan toe!

G: Nee, precies!

I-2: Nee, u had graag nog door willen werken?

G: Ja, en ik kon ook werken tegen jongeren. Qua tempo, en zo.

I-2: Heeft u de ontwikkelingen in de cardiologie verder nog gevolgd nadat u met pensioen bent gegaan?

G: Op een afstand. En nieuwere apparaten om bepaalde dingen te zien via moderne optische technieken heb ik niet meer gevolgd als zodanig. Ik wilde wel weten wat ze konden, maar meer ook niet.

I-2: En hoe was het voor u, toen u met pensioen thuis was? Hoe vond u dat? Viel u in een zwart gat, of had u genoeg omhanden?

G: Ik had genoeg omhanden! Ik heb nooit een zwart gat gevoeld.

I-2: Nee. En tot hoe lang heeft u op de Nachtegaallaan gewoond?

G: Tot 19 ... (wendt zich tot echtgenote) Vertel het 'ns.

I-1: Tot u gevallen bent.

I-2: (tot echtgenote) Zegt u het maar, mevrouw Weeda. Tot wanneer zijn jullie ...

I-1: Na het ziekenhuis.

Echtgenote: Nou, in 2015 is hij gevallen, dus toen is hij niet meer thuis geweest.

I-1: Nee.

I-2: Dus tot 2015 hebben jullie nog op de Nachtegaallaan gewoond?

Echtgenote: Ik heb er nog gewoond tot 2018, hè? (vraagt dit aan G)

G: Ja.

Echtgenote: Ja.

I-2: Uw man was toen niet thuis?

Echtgenote: Nee.

I-2: In verband met die valpartij, en ziekenhuisopname, enzovoorts?

Echtgenote: Ja.

I-1: Nou, ik heb geen vragen meer. Ik stop ermee.

I-2: Ik denk dat wij uitgevraagd zijn, mijnheer Weeda, hè. Ik zie dat u ook een beetje rooie blosjes gaat krijgen van alle inspanningen van het praten. Maar misschien voelt u zich niet moe?

G: Ik voel me niet moe.

I-2: Nee, maar ik wilde u in ieder geval heel hartelijk bedanken, hè, voor dit interview.

I-1: Tenzij u zelf nog iets, wat kwijt wil. Dat kan natuurlijk altijd.

I-2: Hebben we nog iets vergeten waarvan u zegt: "Dat had ik ook nog graag nog even willen vertellen?"

G: (schraapt zijn keel en fluistert tegen echtgenote). Ja! D'r is niet zo lang geleden een algemeen beschrijvend boek verschenen over de cardiologie vanaf huppeldepup, van professor Van der Wall. [Prof. Dr. E.E. van der Wall]. Daar werd als énige vooruitgang genoemd: allerlei apparaten die... nieuwere apparaten die ingevoerd worden, of technieken, maar de hartrevalidatie kwam er niet in voor! Niet in voor, want ... ja, dat was niet waar de hart ... de gemiddelde cardioloog zin in had.

I-1: O, maar dat is juist iets, dat vind ik tenminste, mensen die na een hartinfarct die dat programma volgen, hier bij het Academisch Ziekenhuis, die dat programma volgen, die worden weer zelfverzekerder door al dat fietsen wat ze doen.

G: Weet ik.

I-1: Onder begeleiding, en ze worden goed gecontroleerd, er wordt goed gekeken wat ze aankunnen. Die raken die onzekerheid, die ze hebben na een hartinfarct, raken ze daar weer kwijt.

G: Maar het punt is dat de gemiddelde cardiologie daar niet bij geïnteresseerd is.

I-2: Dat is beneden de waardigheid van de cardioloog?

G: Nou, de cardioloog vond alleen maar alles goed waardoor je wat langer bleef leven. Dat was belangrijk. Maar mijn patiënten bleven niet door hartrevalidatie langer leven. Ze waren gelukkiger! Maar dat vonden ze niet belangrijk.

I-2: Maar u zegt: "Dat was gewoon betere patiëntenzorg", zo'n hartrevalidatie.

G: Zo wil ik het niet noemen.

I-2: Nee? (lacht).

G: Maar je hield rekening met het feit dat mensen niet alleen harten hebben, en inspanningsvermogen hebben, maar dat mensen ook een geest hebben, en een ziel! En dat is mijn punt!

I-2: Je keek naar de mens als geheel, bedoelt u?

G: Ja.

I-2: Dus dat wilde u nog even toevoegen aan wat u verteld had, dat boek van professor Van der Wall.

G: Ja.

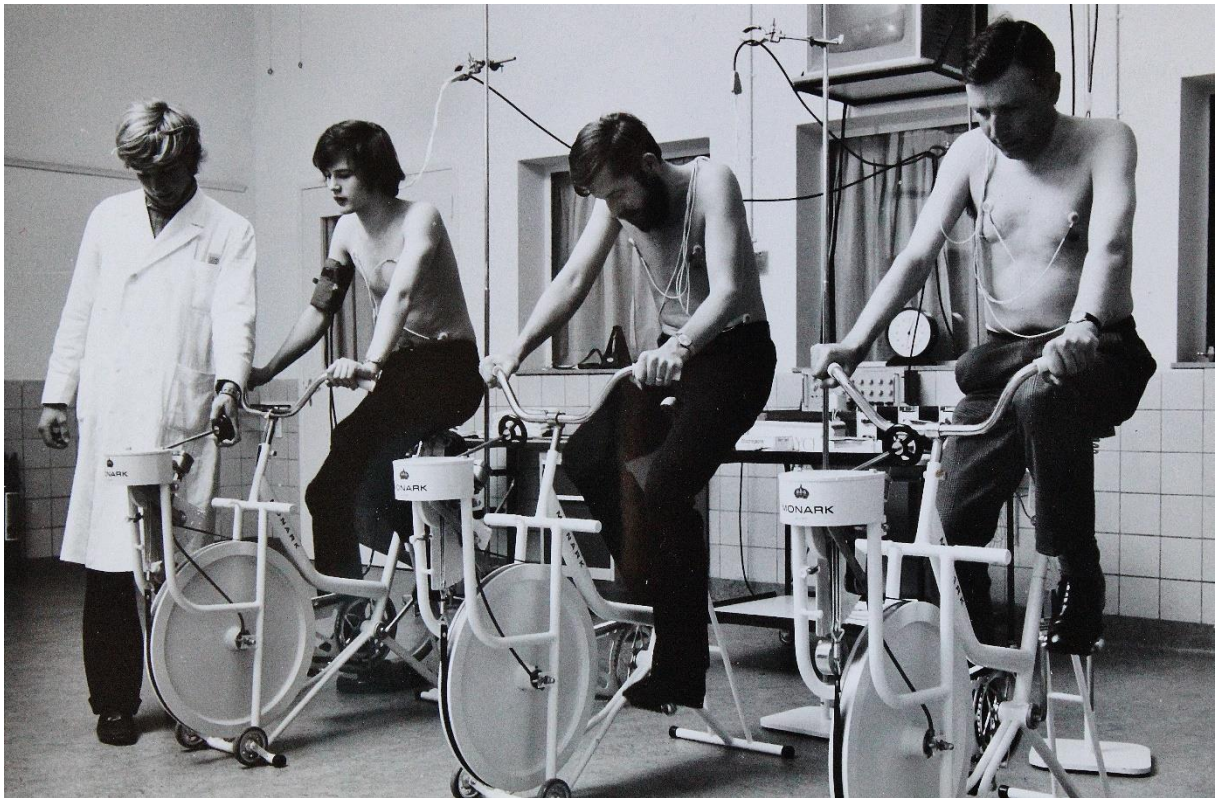
I-2: Vindt u het goed dat we hiermee het interview beëindigen?

G: Dat is goed.

I-2: Ja? Prima, nogmaals heel hartelijk dank, mijnheer Weeda, voor uw inspanningen.

I-1: Ook namens mij.

I-2: Ik vond het een buitengewoon interessant interview. En dan wilde ik ook u nog bedanken, mevrouw Weeda, want u heeft toch ook her en der uw bijdrage geleverd.

1971. Proefpersonen (medewerkers) op een inspanningsfiets op de pas opgerichte hartrevalidatieafdeling van het Rotterdamsch Zeehospitium in Katwijk. Links op de foto een laboratorium-assistent.